

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
B-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99
info@vlor.be
www.vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs op 12 mei 2017

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 27 juni 2017 met unanimititeit van stemmen

Vorbereiding: commissie Deeltijds Kunstonderwijs onder voorzitterschap van
Hans Laureyn op 16 mei 2017, 30 mei 2017, 13 juni 2017 en 27 juni 2017

Werden geconsulteerd: Raad Basisonderwijs op 7 juni 2017, Raad Secundair
Onderwijs op 8 juni 2017, Raad Hoger Onderwijs op 13 juni 2017, Commissie
Diversiteit GOK op 15 juni 2017

Dossierbeheerder(s): Reinhilde Pulinx

1 Inleiding

Met een decreet voor het deeltijds kunstonderwijs (dko) wordt voor het eerst werk gemaakt van een niveaudecreet voor het dko.

Het decreet geeft uitvoering aan de conceptnota dko. In zijn advies daarover onderschreef de Vlor de drievoudige doelstelling van een niveaudecreet dko, met name verankeren, vereenvoudigen en verbreden.¹ De erkenning als onderwijsvorm, een transparante regelgeving en een duidelijke programmatieprocedure (ter vervanging van de programmatiestop ingevoerd in 2011) moeten aan de academies van het dko de nodige zuurstof geven om een innovatief en actueel beleid te voeren.

De Vlor ziet naast heel wat positieve elementen in dit voorontwerp van decreet ook een aantal cruciale verbeterpunten. Verder in het advies geeft hij zijn bemerkingen en becommentarieert hij het voorontwerp hoofdstuksgewijs.

2 Ambities voor het deeltijds kunstonderwijs

2.1 Verankering in Onderwijs

Het deeltijds kunstonderwijs behoort sinds de derde staatshervorming van 1988-1989 tot het beleidsdomein Onderwijs. Toch bleef tot hiertoe de gepaste regelgeving uit om het dko volwaardig in Onderwijs te integreren. Het Rekenhof wees daar al op in 2003. De invoering van een niveaudecreet, met een verankering van deze unieke onderwijsvorm in het Vlaamse onderwijs, betekent voor de Vlor dan ook een mijlpaal voor het deeltijds kunstonderwijs.

2.2 Globale hervorming

Met het niveaudecreet beoogt de overheid een globale hervorming van het dko. Het voorontwerp van decreet bevat onder meer voorstellen tot hervorming van de opleidingsstructuur, de rechtspositie van de leerlingen, de financiering van de academies en de programmatieprocedure.

De Vlor juicht de gelijktijdige hervorming toe van de verschillende onderdelen van het deeltijds kunstonderwijs vertrekkende vanuit een globale en toekomstgerichte visie.

2.3 Transparante en vereenvoudigde regelgeving

Alle betrokken actoren – de overheid, de Vlor en de onderwijsverstrekkers – merkten al herhaaldelijk op dat het dko tot hiertoe een versnipperde en verouderde regelgeving kent. Het regelgevend kader van het dko is momenteel verspreid over verschillende decreten, besluiten en omzendbrieven.

Met het bundelen en actualiseren van de huidige regelgeving beoogt de overheid transparantie en vereenvoudiging. De Vlor is echter van mening dat voorliggend voorontwerp van decreet daar in onvoldoende mate aan tegemoet komt. Zo wordt de regelgeving complexer als het gaat over

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota deeltijds kunstonderwijs](#), 20 oktober 2015.

programmatische en rationalisatie. De omkaderingsberekening is onvoorspelbaar als gevolg van de introductie van het solidariteitsmechanisme en de cumulatieve toepassing van de wegingscoëfficiënten voor de financierbaarheid van de leerlingen.

De Vlor is ervan overtuigd dat een geactualiseerde, transparante en gebundelde regelgeving in belangrijke mate kan bijdragen tot een blijvende kwaliteitsvolle organisatie van het dko.

2.4 Toekomstgericht werken via programmatie

In 2011 voerde de Vlaamse overheid een programmatiestop in voor het dko. Doel was om enerzijds de overheidsuitgaven in tijden van financiële krapte te beperken en anderzijds het dko-landschap te bevriezen in afwachting van een vooropgestelde fundamentele hervorming. Deze programmatiestop is nog steeds in voege.

Sindsdien heeft de Vlor verschillende aanvragen geadviseerd over afwijkingen op die programmatiestop. Hij stelde daarbij vast dat de nood aan vernieuwing van het aanbod in de academies groot was en is. In zijn opeenvolgende adviezen heeft de Vlor dan ook steeds benadrukt de aanhoudende beperking van programmatie sterk te betreuren.

De Vlor is dus tevreden dat het niveaudecreet de programmatiestop opheft, maar is tegelijkertijd bezorgd over de nieuwe voorstellen in dit verband. De modaliteiten voor de nieuwe procedure moeten verdere uitvoering krijgen via een besluit van de Vlaamse Regering.

De Vlor pleit voor een behoud van adviesbevoegdheid in de nieuwe programmatieregelgeving. Deze adviesbevoegdheid is momenteel niet ingeschreven in het voorontwerp van decreet.

2.5 Instap vanaf zes jaar voor alle domeinen

In zijn advies over de conceptnota dko pleitte de Vlor voor een minimale instapleeftijd van zes jaar voor alle domeinen. De conceptnota had immers de instapleeftijd van zes jaar vooropgesteld voor het dko, behalve voor de domeinen Muziek en Woord waar de instapleeftijd op acht jaar zou blijven.

In het dko wordt doelgericht gebouwd aan de ontwikkeling van artistieke competenties op maat van de leerling. Met het huidige organieke aanbod voor zes- en zevenjarigen voor Beeldende Kunst en Dans en de lokaal gefinancierde initiatielessen speelt het dko in op een bestaande leervraag. Deze leervraag is ook aanwezig binnen Muziek en Woordkunst-Drama. Het is dan ook logisch dat de instapleeftijd voor alle domeinen op zes jaar wordt vastgesteld. De uitbreiding van de instapleeftijd voor alle domeinen maakt een uniforme benadering mogelijk. De Vlor is dan ook tevreden dat zijn aanbeveling gevolgd werd door de overheid en de minimale leeftijd van zes jaar voor alle domeinen is ingeschreven in het voorontwerp van decreet.

2.6 Afstemming op lokale noden via meer lokale autonomie

Het voorontwerp van decreet heeft als doelstelling meer autonomie te verlenen aan de schoolbesturen. De organisatie van het aanbod en de artistieke en pedagogische invulling ervan behoort voortaan volledig tot de autonomie van het schoolbestuur. Zo krijgen zij onder meer de vrijheid om de inhoud van de vakken en het aantal wekelijkse lestijden per leerjaar te bepalen.

Wel merkt de Vlor op dat meerdere bepalingen in het voorontwerp van decreet een belemmering zijn voor optimale instroom enerzijds en voor autonomie van de schoolbesturen anderzijds. Dat is bijvoorbeeld het geval voor de programmatie- en rationalisatienormen en de afstandsnormen.

Blinde vlekken in het aanbod moeten zoveel mogelijk opgevuld kunnen worden, zodat leerlingen op redelijke afstand een gepaste opleiding kunnen volgen, gericht op verdere verbreding, verdieping en democratisering van het doelpubliek van het dko.

2.7 Competentiegerichte aanpak via maximale flexibiliteit

De Vlor onderschrijft de competentiegerichte aanpak, met respect voor verschillen tussen leerlingen. Daarmee kan verbreding én verdieping gerealiseerd worden. Die visie wordt in het voorontwerp van decreet echter over de domeinen heen onvoldoende consequent toegepast. De Vlor vraagt dan ook naar meer mogelijkheden om een flexibel aanbod, op basis van de noden en leerbehoeften van de leerlingen, te realiseren (zie 3.4 Flexibiliteit van het aanbod). De raad geeft hierbij aan dat het evenwicht tussen flexibiliteit, kwaliteit en transparantie voor de leerlingen (en hun ouders) en het personeel steeds moet bewaakt worden.

3 Cruciale verbeterpunten

3.1 Afstemming van einddoelen in het dko

Het voorontwerp van decreet bepaalt verschillende doelen voor het dko: basiscompetenties voor de langlopende studierichtingen voor de eerste, tweede en derde graad en de domeinoverschrijdende initiatieopleiding; beroepskwalificaties voor leerlingen van de vierde graad die uitstromen naar kunstbeoefening in de vrije tijd of de arbeidsmarkt, en specifieke eindtermen voor leerlingen die doorstromen naar het hoger onderwijs. Het is voor de Vlor nog onvoldoende duidelijk op welke manier die verschillende doelen op elkaar zullen afgestemd worden.

De Vlor opteert in elk geval voor een gelijke benadering tussen het leerplichtonderwijs en het dko, waardoor de herkenbaarheid van de einddoelen verhoogd wordt voor leerlingen, hun ouders en de bredere samenleving. Het positioneert het deeltijds kunstonderwijs als een onderdeel van het onderwijslandschap.

Net als in het leerplicht- en volwassenenonderwijs pleit de Vlor nadrukkelijk voor een beleidsmodel dat gebaseerd is op generieke eindtermen.² Die zijn op hun beurt een vertaling van geëxpliciteerde verwachtingen en/of opdrachten voor de onderwijsvorm verwoord in het niveaudecreet.

Daarnaast vraagt de Vlor dat het decreet de volgende specifieke regelingen zou opnemen:

² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Samen vorm geven aan een geactualiseerd beleidskader voor eindtermen, leerplannen en kwaliteitstoezicht. Oriënterend advies](#), 8 oktober 2015.

Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conclusies van het participatief publiek debat over de eindtermen](#), 24 november 2016.

- Het feit dat een leerling de einddoelen voor het deeltijds kunstonderwijs bereikt heeft vanuit een bepaalde optie of instrument, mag niet uitsluiten dat een leerling nog inschrijft en een kwalificatie verwerft voor een andere optie of instrument. De competenties verworven in een bepaalde optie of voor een bepaald instrument zijn niet onverkort overdraagbaar naar een andere optie of een ander instrument. Deze garantie blijkt nu onvoldoende uit de tekst van het voorontwerp van decreet.
- Ook voor het dko pleit de Vlor voor vertaling van de eindtermen in curriculumdossiers gericht op herkenbaarheid en afstemming. Curriculumdossiers zorgen voor gelijke afstemming en gelijke vertaling van de eindtermen door alle onderwijsaanbieders in heel Vlaanderen en zorgen voor een logische onderwijskundige vertaling van de beroepskwalificaties die door de sectoren zijn gemaakt. Daarenboven zorgen curriculumdossiers ervoor dat de basiscompetenties een logisch onderwijskundig geheel vormen met de beroepskwalificaties. In een volgende stap worden de curriculumdossiers, per onderwijsverstrekker, geconcretiseerd naar leerplannen. Dit standpunt van de Vlor geldt voor alle onderwijsniveaus, dus ook voor het dko. De Vlor ervaart het dan ook als gemiste kans dat de curriculumdossiers, zoals voorzien in de modernisering van het secundair onderwijs, niet worden opgenomen in het voorontwerp van decreet dko. De Vlaamse overheid voorziet de invoering van de curriculumdossiers vanaf 1 september 2018, de invoering van het niveaudecreet dko is voorzien op dezelfde datum.

3.2 Ontbreken van het kwaliteitstoezicht

In de nota aan de Vlaamse Regering over het voorontwerp van decreet betreffende Inspectie 2.0. wordt vermeld dat de nodige wijzigingen met betrekking tot het deeltijds kunstonderwijs rechtstreeks worden aangebracht in het nieuwe decreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs. De Vlor vraagt naar verduidelijking over de manier waarop het kwaliteitstoezicht voor het dko zal geregeld worden.

3.3 Vraag naar kostendekkende en transparante financiering

De Vlor beoordeelt het financieringsmechanisme als onvoldoende transparant, onvoldoende voorspelbaar en ontoereikend voor de academies. Het uitwerken van een beleid op korte en middellange termijn wordt bemoeilijkt.

3.3.1 Ontoereikende basisfinanciering door Onderwijs

Met de bepalingen, opgenomen in het voorontwerp van decreet, institutionaliseert de overheid het gegeven dat een academie niet zelfbedruipend is op basis van de toegekende subsidiëring/financiering. Een academie heeft bijkomende middelen van het schoolbestuur nodig om de volledige onderwijsopdracht te kunnen realiseren. De voorliggende bepalingen betonen een te lage omkaderingscoëfficiënt voor bestuurs- en omkaderingspersoneel, administratief en onderwijzend personeel.

Niet alle academies kunnen in dezelfde mate een beroep doen op de schoolbesturen voor bijkomende subsidiëring/financiering. Dit geldt voor alle academies, maar in het bijzonder voor de academies die ingericht zijn door het GO! en Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Voor hen betekent dit dat middelen ingeboet moeten worden op andere onderwijsniveaus en onderwijsvormen. Een expliciet voorbeeld zit vevat in de wijze van opstart van de toekomstige eerste graad. Heel wat academies zullen deze eerste graad niet kunnen organiseren. Een aantal

academies zullen deze eerste graad kunnen organiseren op basis van prefinanciering via een verschuiving van middelen binnen het eigen aanbod, andere academies zullen dit kunnen doen op basis van bijkomende middelen verkregen via de lokale overheid (zgn. TIVOLI of PWB-regeling).

Ook zijn de werkingsmiddelen voor alle domeinen ontoereikend om de reële kosten te dekken. Opnieuw moet een beroep gedaan worden op de schoolbesturen om het verschil tussen werkingsmiddelen en reële kosten bij te passen.

De Vlor verwacht dat de overheid voldoende middelen toekent aan de academies om de decretaale opdracht op een kwaliteitsvolle wijze te kunnen uitvoeren. Minimaal vraagt de Vlor dat de werkingsmiddelen voor de verschillende domeinen aangepast worden zodat de reële kost gedekt wordt.

3.3.2 Nood aan middelen voor infrastructuur

De Vlor vraagt dat middelen voor infrastructuur worden opgenomen in het voorontwerp van decreet en verwijst hierbij naar zijn advies over de conceptnota dko. Bij scholenbouw moet er vanuit de brede-schoolgedachte, het inclusieprincipe én met het oog op efficiëntie, systematisch aandacht zijn voor de behoeften van het dko. Er is nood aan een financieringskader voor infrastructuur.

3.3.3 Betonning van het huidige toepassingspercentage

Academies ontvangen niet de volledige omkadering waarop ze recht hebben. Er worden immers toepassingspercentages toegepast. De toepassingspercentages die in het verleden werden ingevoerd omwille van besparingsmaatregelen, zijn in dit voorontwerp van decreet als afzonderlijke berekeningsparameters verdwenen, zonder de impact ervan ongedaan te maken. De vroegere toepassingspercentages zijn verrekend in de nieuwe omkaderingscoëfficiënten.

Daarbij voorziet de overheid de mogelijkheid om in de toekomst een toepassingspercentage te heffen op de middelen voor het dko. De Vlor is niet akkoord dat een toekomstige besparing decretaal wordt vastgelegd.

3.3.4 Solidariteitsmechanisme

Zoals hoger aangegeven, moeten de academies beroep doen op bijkomende middelen van de schoolbesturen en houdt de verankering van het huidige toepassingspercentage een besparing in. Ook kan de omkadering niet volledig worden aangewend door de invoering van het solidariteitsmechanisme. De invoering van het solidariteitsmechanisme houdt de feitelijke toepassing van een bijkomend toepassingspercentage in, zonder de impact van deze variabele te kennen.

De Vlor is van mening dat het invoeren van het solidariteitsmechanisme in het dko een belangrijk precedent is voor het hele onderwijsveld: de programmatiestop in het dko wordt opgeheven, maar de kostprijs van toekomstige, toegekende programmaties wordt verhaald op de academies zelf. De Vlor gaat niet akkoord met de invoering van een dergelijk solidariteitsmechanisme, waardoor een rem wordt gezet op een breed en toegankelijk dko.

3.3.5 Ongelijkheid in het financieringsmechanisme moet weggewerkt worden

Het voorontwerp van decreet bevat heel wat gemiste kansen om een gelijke financiering van de verschillende academies, domeinen, graden en studierichtingen te bevorderen (zie ook 4.5 Personeels- en werkingsmiddelen). Hierbij wordt verwezen naar, onder meer:

- De veronderstelling van de overheid dat alle academies en onderwijsverstrekkers in dezelfde mate beroep kunnen doen op bijkomende financiering door schoolbesturen;
- De verschillende omkaderingscoëfficiënten voor de vier domeinen;
- De verschillende coëfficiënten voor het bepalen van de financierbaarheid van de leerlingen;
- Het beperken van de middelen tot de huidige tijdelijke projecten voor intergemeentelijke of regionale samenwerking;
- Het uitsluitend toekennen van bijkomende beleidsondersteuning aan kunstacademies vanaf 400 leerlingen.

Het is voor de Vlor niet duidelijk op welke manier de omkaderingscoëfficiënten werden bepaald en waarom er verschillende coëfficiënten voor de vier domeinen werden vastgelegd. De verschillen in groeps grootte bieden hier onvoldoende antwoord op. Op vlak van subsidiëring/ financiering worden de verschillende domeinen niet op gelijkwaardige manier en vanuit hun eigenheid behandeld.

De Vlor vindt het niet logisch dat er voor de organisatie van domeinoverschrijdende initiatieven de minst gunstige coëfficiënt gehanteerd wordt. Uit de conclusies van het pilootproject 'Kunstenbad'³ blijkt dat deze activiteiten net meer omkadering vragen voor bijvoorbeeld co-teaching. Domeinoverschrijdend werken wordt op basis van die financiering niet gestimuleerd. De Vlor vraagt dat de organisatie van deze activiteiten gefinancierd wordt aan de meest gunstige coëfficiënt.

3.3.6 Bijkomende opdrachten voor de academies zonder bijkomende middelen

Het voorontwerp van decreet kent heel wat nieuwe opdrachten toe aan het dko zonder dat er bijkomende middelen worden voorzien, waaronder:

- De opstart van het aanbod voor zes- en zevenjarige leerlingen in de domeinen Muziek en Woordkunst-Drama;
- De instrumentopleiding in het eerste leerjaar van de tweede graad Muziek;
- Een beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften en het aanbieden van individueel aangepaste curricula;
- Een beleid voor leerlingenbegeleiding;
- Realiseren van een inspraakbeleid met de lokale culturele omgeving;

Deze bijkomende opdrachten verhogen de administratieve last voor de academies. De Vlor vraagt dat er bijkomende middelen worden voorzien voor de uitvoering van deze nieuwe opdrachten.

3.4 Flexibiliteit van het aanbod

Een competentiegerichte aanpak in het deeltijds kunstonderwijs vraagt om een voldoende flexibele organisatie van het aanbod, waarbij individueel en groepsgericht werken kan afgestemd worden op de competenties, eigenheid en leerbehoeften van leerlingen. In het voorontwerp van decreet is het onvoldoende duidelijk welke mogelijkheden voor het organiseren van een flexibel

³ <http://inspiratieboek.weebly.com/>

aanbod dko geboden worden. Verschillende bepalingen moeten nog uitvoering krijgen via besluiten van de Vlaamse Regering, de inhoud van deze besluiten is echter nog niet gekend. De Vlor vraagt dat via deze uitvoeringsbesluiten bijkomende mogelijkheden tot flexibilisering van het onderwijsaanbod zullen gerealiseerd worden. De raad pleit daarbij voor voldoende vrijheid van organisatie voor de academies en schoolbesturen, waarbij voldoende rekening gehouden wordt met de mogelijkheden en taakbelasting van het personeel, de beschikbare infrastructuur en specifieke noden eigen aan de lokale context.

Voorbeelden van flexibiliseringsmogelijkheden zijn:

- Het organiseren van verlengde leertrajecten na beoordeling door de directeur en de betrokken leerkrachten met behoud van financiering;
- Het opsplitsen van lestijden, bv. het uitsplitsen van de driewekelijkse lessen in de tweede graad Muziek;
- Het groeperen van leerlingen van dezelfde opleiding over de graden heen;
- Het spreiden van lestijden over leerjaren. Bijvoorbeeld: de overstap van de tweede naar de derde graad valt samen met de overstap van het lager onderwijs naar het secundair onderwijs. Voor leerlingen die dit zwaar vinden, kan een spreiding over meer leerjaren een oplossing bieden;
- Het inrichten van domeinoverschrijdende activiteiten;
- Het geïntegreerd werken;
- Het aanwenden van de middelen voor de specialisatie voor verdere verdieping tijdens het langlopend traject;
- Mogelijkheden tot samenvoegen van lestijden van de vierde graad en kortlopende studierichtingen;
- Het uitwisselen van lestijden, over graden heen en in alle richtingen;
- Het overhevelen van lestijden over de domeinen heen;
- Het organiseren van flexibele leertrajecten in alle structuuronderdelen;
- De mogelijkheid van het combineren van lesinhouden over lestijden heen;
- Het aanbieden van een breder, langlopend traject in het kader van voorbereiding op het hoger kunstonderwijs.

3.5 Tijdigheid van de uitvoeringsbesluiten

Er moeten nog heel wat elementen verder uitgewerkt worden via besluiten van de Vlaamse Regering, onder meer de opleidingsstructuur, basiscompetenties en beroepskwalificaties en maatregelen m.b.t. personeel zoals de indeling in vakken en de linken met bekwaamheidsbewijzen. Het is belangrijk dat de sector snel zicht krijgt op de bepalingen die zullen opgenomen worden in de uitvoeringsbesluiten.

3.6 Communicatie en voorbereiding

De overheid stelt nog steeds een implementatie van het niveaudecreet dko voorop op 1 september 2018. Om een invoering van de hervorming te kunnen voorbereiden vanaf die vooropgestelde datum, is een definitieve goedkeuring van het decreet door het Vlaams Parlement en de goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten door de Vlaamse Regering uiterlijk in

de periode januari–februari 2018 noodzakelijk. Ook in dit scenario blijft de fase van voorbereiding te kort.

De Vlor vraagt aan de overheid een open en brede communicatie te voeren met alle betrokken actoren gericht op een zo vlot mogelijke implementatie van de nieuwe regelgeving vanaf 1 september 2018.

De Vlor vindt dat de schoolbesturen en de pedagogische begeleidingsdiensten te weinig tijd hebben om zich voor te bereiden op de hervorming van het dko alsook het personeel van de academies te informeren en voor te bereiden.

4 Hoofdstuksgewijze bespreking

4.1 Inleidende bepalingen

De lijst van definities, zoals opgenomen in het eerste hoofdstuk van het voorontwerp van decreet, bevat heel wat onduidelijkheden:

- De omschrijving van bepaalde begrippen laat ruimte voor interpretatie, onder meer capaciteit, domeinoverschrijdende initiatieopleiding, overheveling en vestigingsplaats, financierbare leerlingen en regelmatige leerlingen;
- Sommige begrippen worden gedefinieerd, maar de definitie wordt doorheen de tekst van het voorontwerp van decreet niet op een consequente manier gehanteerd, onder meer opleiding, samenwerking met andere onderwijsvormen, studieomvang en traject, de specialisatiegraad voor het domein Muziek is enger gedefinieerd dan voor de andere domeinen;
- Een aantal relevante begrippen, opgenomen in de decreettekst, zijn niet terug te vinden in de lijst van definities, onder meer deel van een onderwijskwalificatie, competentiegerichte instroom, leerling, pedagogische begeleidingsdienst, specifieke eindtermen en toelatingsperiode.

De nieuwe benaming van het domein Woordkunst-Drama wordt niet consequent gehanteerd doorheen de tekst van het voorontwerp van decreet. Met het oog op een transparante regelgeving, dringt de Vlor aan op het uitklaren van deze onduidelijkheden, het opmaken van een omvattende en eenduidige lijst van definities en het consequent hanteren van de begrippen doorheen de hele regelgeving.

4.2 Opdracht en finaliteit

4.2.1 Werken met leerplannen

De basiscompetenties, beroepskwalificaties en specifieke eindtermen moeten volgens de tekst van het voorontwerp van decreet op herkenbare wijze worden opgenomen in de leerplannen. De

Vlor is tevreden met deze bepaling, die ruimte biedt aan de onderwijsverstrekkers om het eigen artistiek-pedagogisch project vorm te geven. De voorwaarde blijft hierbij dat de einddoelen voldoende generiek geformuleerd zijn en het aantal doelen beheersbaar. Maar de Vlor wijst erop dat uit ervaringen in de andere onderwijsniveaus blijkt dat deze bepaling in de praktijk anders wordt toegepast. Hierdoor wordt de beroepskwalificatie, opgesteld vanuit een niet-onderwijskundig perspectief, onverkort overgenomen. Een onderwijskundige vertaling van deze

beroepskwalificatie is dus noodzakelijk. De Vlor herhaalt hiervoor de vraag naar de invoering van curriculumdossiers in het deeltijds kunstonderwijs.

Wel is het voor de Vlor niet duidelijk in welke mate het opmaken en hanteren van leerplannen afdwingbaar is voor de schoolbesturen. De Vlor stelt dan ook de vraag of de academies over de vrijheid beschikken om al dan niet met leerplannen te werken.

De Vlor vindt het belangrijk dat er afdwingbaar gewerkt wordt met leerplannen, gericht op meer transparantie tussen de leerdoelen zoals bepaald door de overheid enerzijds en de doelen die aangevuld worden door de onderwijsverstrekkers anderzijds. De leerplannen bieden een toegevoegde waarde, aangezien de leerplannen een lokale inkleuring van de eindtermen mogelijk maken.

De Vlor stelt de vraag naar afstemming en gelijkvormigheid tussen de opleidingen, zoals aangeboden door de verschillende schoolbesturen. Enerzijds is de Vlor tevreden met de ruimte die de schoolbesturen krijgen om het eigen artistiek-pedagogisch project vorm te geven, anderzijds zijn de curriculumdossiers de ontbrekende schakel om afstemming en gelijkvormigheid tussen de opleidingen in heel Vlaanderen en over de onderwijsverstrekkers heen te realiseren.

Hierbij aansluitend, stelt de Vlor een spanning vast tussen verschillende bepalingen van het voorontwerp van decreet m.b.t. het vastleggen van de vakken. Zo kunnen schoolbesturen, op basis van de goedgekeurde leerplannen en rekening houdend met het eigen artistiek-pedagogische project en de leervragen van de leerlingen, de te bereiken competenties verdelen over de vakken. Maar tegelijkertijd wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de procedure vastlegt waardoor een leerling vrijstelling kan verkrijgen voor een vak.

4.2.2 Kwalificaties in het dko

De beroepskwalificaties worden opgemaakt door de beroepssectoren. De Vlor vraagt naar een verduidelijking van de koppeling in de kwalificatiestructuur tussen de studiebewijzen uitgereikt in het dko en de studiebewijzen uitgereikt in de andere onderwijsniveaus- en vormen. De Vlor is bezorgd over het feit dat er tot hiertoe slechts een beperkt aantal beroepskwalificaties voor Beeldende en audiovisuele kunsten beschikbaar zijn.

De Vlor vindt dat het eveneens mogelijk moet zijn een gedeelte of delen van een beroepskwalificatie te behalen in het kader van levenslang en levensbreed leren.

Ook herhaalt de Vlor de vraag naar een tweedekansleerweg met behulp van het dko.⁴ Jongeren die hebben voldaan aan de deeltijdse leerplicht maar nog geen diploma secundair onderwijs hebben behaald, krijgen op die manier een tweede kans om dit diploma alsnog te behalen. De Vlor vraagt om in voorliggend voorontwerp van decreet een rechtsgrond te voorzien waarbij wordt verduidelijkt dat het behalen van de einddoelen op het einde van de vierde graad in het dko in

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota deeltijds kunstonderwijs](#), 20 oktober 2015; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de tweede nota hervorming dko](#), 18 december 2012; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over tweedekansleerwegen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs](#), 9 november 2010.

combinatie met een opleiding Aanvullende algemene vorming (AAV) van het volwassenenonderwijs, leidt tot een diploma secundair onderwijs. Op deze manier kan een leerling via het behalen van de einddoelen dko een onderdeel van een onderwijskwalificatie in het dko behalen. Deze insteek moet ook meegenomen worden bij de huidige beleidsevaluatie omtrent AAV.

4.3 Structuur van het dko

4.3.1 Behoud van vier domeinen in het dko

De Vlor stelt tevreden vast dat de opmerking over het aantal domeinen in het dko, vermeld in zijn advies over de conceptnota dko, werd gevolgd en dat de structuur van het dko opnieuw is opgebouwd uit vier domeinen.

Het voorontwerp van decreet bepaalt de vier domeinen binnen het deeltijds kunstonderwijs en de studierichtingen per domein. Op dit ogenblik is enkel het ruwe kader van de opleidingsstructuur gekend. De Vlor vraagt naar duidelijkheid op korte termijn over de gehele invulling van de opleidingsstructuur, zodat schoolbesturen en personeel zich kunnen voorbereiden op de invoering van de nieuwe regelgeving. Duidelijkheid over de nieuwe opleidingsstructuur is ook van groot belang voor de leerlingen (en hun ouders), leerkrachten en directies van het dko, opdat zij de huidige opleidingen kunnen situeren in de hervormde structuur.

4.3.2 Soepele actualisering van de opleidingsstructuur

Naast de vraag naar duidelijkheid over de volledige invulling van de opleidingsstructuur, wil de Vlor wijzen op een essentiële leemte in de voorgestelde regelgeving. Per domein wordt een aantal langlopende studierichtingen in decretale bepalingen gebetonneerd. Het voorontwerp van decreet bevat immers geen bepaling die verwijst naar een actualisering van het curriculum, een aanvulling of aanpassing van de lijst van beroepskwalificaties die nu is opgenomen. Ook nieuwe muziekinstrumenten en opties moeten vlot hun weg naar het curriculum kunnen vinden.

De Vlor vindt het niet wenselijk dat de studierichtingen binnen de vier domeinen vastgelegd worden in decretale bepalingen. De raad vraagt dat de studierichtingen, net zoals de opties, vakken en instrumenten, worden vastgelegd door de Vlaamse Regering. Daarnaast vraagt hij naar een flexibele en transparante procedure voor actualisering van de opleidingsstructuur en verwijst in deze context graag naar het curriculumdossier. De Vlor pleit voor zijn adviesbevoegdheid bij het vastleggen en actualiseren van het aanbod.

4.3.3 Inspraak in het vastleggen en actualiseren van de opleidingsstructuur

De langlopende studierichtingen per domein zijn opleidingen die toeleiden naar beroepskwalificaties, zoals bepaald door het socio-culturele veld. De totstandkoming van het curriculum, het geheel aan langlopende studierichtingen, wordt op een te éénzijdige manier gestuurd door de beroepssector (de socio-culturele sector, de sectorfondsen en de beroepsfederaties van artistieke beroepsbeoefenaars). De Vlor vraagt naar een grotere mate van wederkerigheid, waarbij ook de onderwijssector inspraak heeft over de maatschappelijke relevantie van nieuwe opleidingen.

4.3.4 Flexibel hanteren van het aanbod

De procedure voor de actualisering van het curriculum moet een soepele integratie van veranderende maatschappelijke noden in het deeltijds kunstonderwijs mogelijk maken. Indien de procedure voor het aanpassen van de opleidingsstructuur te rigide wordt vastgelegd, dan worden de vooropgestelde keuzemogelijkheden van de schoolbesturen uitgehold. De Vlor pleit voor het vastleggen van een vakkenlijst, met bijbehorende bekwaamheidsbewijzen, door de Vlaamse Regering. De verdeling van de competenties over de vakken, en de keuze van de vakken, behoort tot de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

De mogelijke opties en vakken per domein en de mogelijke instrumenten in het domein Muziek worden vastgelegd door de Vlaamse Regering.

4.3.5 Vervroegd onderscheid tussen creërende en vertolkende studierichtingen

In de vier domeinen wordt er slechts vanaf de vierde graad een onderscheid gemaakt tussen creërende en vertolkende studierichtingen. De Vlor vraagt dat de studierichtingskeuze reeds kan geïnitieerd worden vanaf de derde graad voor de domeinen Dans, Muziek en Woordkunst-Drama, en dit in overeenstemming met eerder gemaakte afspraken over de opleidingsstructuur tussen de onderwijssector en de overheid.

4.3.6 Wegwerken van willekeurigheid bij opmaak bepaling van studierichtingen

Het is niet duidelijk op welke manier de verdere indeling in studierichtingen van deze vier domeinen tot stand is gekomen, waarom bepaalde studierichtingen wel zijn opgenomen en andere niet. Enkele voorbeelden:

- De beroepskwalificatie ‘glasblazer’ wordt niet vermeld bij het domein Beeldende en audiovisuele kunsten, terwijl de beroepskwalificatie ‘kantwerker’ hier wel is opgenomen.
- De beroepskwalificaties van het domein Woordkunst-Drama zijn sterk gericht op de context van het theater. De Vlor vraagt dat de bredere benaming ‘regisseur’ gehanteerd wordt in plaats van ‘theaterregisseur’ en dit in overeenstemming met eerder gemaakte afspraken over de opleidingsstructuur tussen de onderwijssector en de overheid.
- De beroepskwalificatie ‘dj’ is te beperkt, er zijn ook andere elektronische muzikale creërende vormen, waaronder soundscaper. De Vlor vraagt een bredere benaming voor deze studierichting (bv. digital artist, muziek & media, visuele audiokunst).

Zoals hoger reeds aangegeven, vraagt de Vlor naar een invulling van de opleidingsstructuur via besluit van de Vlaamse Regering, met inbegrip van adviesbevoegdheid van de Vlor.

4.3.7 Punctuele opmerkingen m.b.t. de opleidingsstructuur

In hoofdstuk 3 wordt de studieomvang van de studierichtingen per domein bepaald. De bepaling van de studieomvang in verschillende artikels stemt niet overeen met de definitie zoals opgenomen in hoofdstuk 1.

Artikel IV.30. somt de elementen op die in het academiereglement moeten opgenomen worden. De Vlor pleit ervoor dat het academiereglement tenminste deze elementen omvat (en dat er met andere woorden bijkomende elementen kunnen opgenomen worden).

4.4 Leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs

4.4.1 Rechtspositie van leerlingen (en hun ouders)

Een van de drie ambities van de implementatie van een niveaudecreet betreffende het deeltijds kunstonderwijs is het realiseren van een transparante, geactualiseerde en omvattende regelgeving. Het bepalen van een regeling van de rechtspositie van de leerlingen (en hun ouders) vult een huidige leemte in het regelgevend kader van het dko op. De Vlor onderschrijft dit voornemen.

Toch vraagt de Vlor om de pedagogisch-didactische vrijheid van de academies niet te belemmeren door het inschrijven van strikte bepalingen, onder meer met betrekking tot de evaluatie en studiebekrachtiging (artikel IV.32).

4.4.2 Aandacht voor zorg

Het voorontwerp van decreet waarborgt het recht op een aangepast curriculum voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Het dko wil die nieuwe opdracht opnemen en op die manier de toegang tot kunst en cultuur verruimen naar leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Het zorgbeleid en geïntegreerd beleid moeten een plaats krijgen in het dko.⁵

De Vlor vindt het belangrijk dat het zorgbeleid over de onderwijsniveaus heen bekeken wordt zodat er voor de leerlingen een gelijkgerichte continue zorg gegarandeerd wordt. De Vlor vraagt dat er een zorgkader voorzien wordt voor de academies, en professionaliserings- en begeleidingsmogelijkheden voor leerkrachten met betrekking tot leerlingen met specifieke noden.

Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de directeur en de betrokken leerkrachten een beroep doen op externe deskundigen of op de pedagogische begeleidingsdienst voor het organiseren van een individueel aangepast curriculum. De Vlor betreurt dat de centra voor leerlingenbegeleiding (clb) niet betrokken zijn bij de werking van de academies. De Vlor begrijpt dat de clb deze opdracht momenteel niet kunnen opnemen wegens tekort aan beschikbare middelen. Toch wijst de Vlor erop dat de leerlingen een gelijkgerichte aanpak nodig hebben en verdienen over alle onderwijsniveaus heen. Het uitwisselen van informatie en voeren van overleg met de clb kan hiertoe bijdragen.

De Vlor zal volgend werkjaar nagaan op welke manier kan ingespeeld worden op de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen, in een continuüm met leerplichtonderwijs, en de daarmee samenhangende ondersteuningsbehoeften van hun leerkrachten.

4.4.3 Verhoogde planlast

De Vlor wijst op de enorme planlast die de bepalingen, zoals opgenomen in het vierde hoofdstuk van het voorontwerp van decreet, tot gevolg hebben voor de academies. Onder meer volgende maatregelen hebben een verhoogde administratieve last tot gevolg: mogelijkheid van het betalen van het inschrijvingsgeld in twee schijven; meldingsplicht van weigering binnen de vier dagen; motiveringsplicht bij niet slagen, en actualisering van en uitwisseling via een leerlingvolgsysteem.

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota deeltijds kunstonderwijs](#), 20 oktober 2015.

De Vlor wijst erop dat een verlaging van de administratieve planlast ook een doelstelling van de nieuwe regelgeving is. Het voorontwerp van de decreet komt niet tegemoet aan deze doelstelling.

4.4.4 Mogelijkheid tot weigering van leerlingen

Het voorontwerp van decreet voorziet (in artikel IV.13) de mogelijkheid voor schoolbesturen om leerlingen te weigeren indien de capaciteit van de academie ontoereikend is om nog meer inschrijvingen te aanvaarden. In de memorie van toelichting verduidelijkt de overheid de visie waarop deze mogelijkheid tot weigering is gebaseerd. De Vlor onderschrijft deze visie op weigering omwille van capaciteit van de academie. Het niveaudecreet verbindt het weigeren van niet-financierbare leerlingen met capaciteit. Als er geen capaciteitsprobleem optreedt, kan een academie dergelijke leerlingen niet weigeren. Wel vindt de Vlor dat leerlingen moeten kunnen geweigerd worden op basis van pedagogische redenen wanneer deze leerlingen parallel een tweede of derde optie wensen te volgen binnen hetzelfde domein.

4.4.5 Punctuele opmerking

De bepaling over de financierbaarheid in artikel V.§2.3 stelt dat een leerling die meer dan een derde van de leeractiviteiten tot de teldag afwezig is, niet financierbaar is. De Vlor vindt dat gewettigde afwezigheden moeten beschouwd worden als aanwezigheden, conform de huidige regelgeving.

4.5 Personeels- en werkmiddelen⁶

4.5.1 Financierbaarheid van leerlingen

De Vlor vraagt dat de financierbaarheid van de leerlingen gekoppeld wordt aan het betalen van het inschrijvingsgeld. Leerlingen die opleidingen na elkaar volgen, worden gefinancierd en betalen inschrijvingsgeld voor elke opleiding. Dit kan ook voor opleidingen die parallel worden gevolgd.

De Vlor betreurt het gebrek aan gelijkheid, coherentie en transparantie in de bepalingen die gaan over de financierbaarheid van de leerlingen.

- De Vlor vraagt dat de coëfficiënt voor vrijstellingen afhangt van het vak waarvoor de leerling wordt vrijgesteld, niet van het domein waartoe de vrijgestelde vakken behoren.
- In het kader van competentiegericht en flexibel aanbod, is het niet logisch dat er een specifieke coëfficiënt wordt voorzien voor leerlingen die overzitten in de vierde graad. De Vlor vraagt dat deze specifieke coëfficiënt wordt opgeheven.
- De Vlor is tevreden dat er een specifieke coëfficiënt wordt voorzien voor leerlingen die opleiding volgen in vestigingsplaatsen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar begrijpt niet waarom er een uitzondering wordt gemaakt voor de leerlingen van de vierde graad Beeldende en audiovisuele kunsten en de kortlopende studierichtingen. De Vlor vraagt dat deze uitzondering wordt opgeheven.

⁶ Zie ook punt 4.5. Personeels- en werkmiddelen

De Vlor gaat niet akkoord met de beperking tot maximum 20 % van de gewogen leerlingen van de vierde graad voor de financiering van de specialisatiegraden.

4.5.2 Nood aan voldoende administratief personeel en middenkader

Het voorontwerp van decreet voorziet niet in een middenkader voor de academies, enkel aan kunstacademies wordt beleidsondersteuning toegekend vanaf 400 leerlingen. Die beleidsondersteuning wordt niet voorzien voor de andere academies. De Vlor vraagt aan de overheid om de regeling voor kunstacademies door te trekken naar alle academies.

De participatie van leerlingen in het kader van leeractiviteiten op maat, kortlopende studietrajecten en samenwerking tussen academies en instellingen van basis-, secundair en hoger onderwijs verhoogt de administratieve last die door de academies moet gedragen worden. Die leerlingen moeten bijgevolg in rekening gebracht worden voor de berekening van de bestuurs- en administratieve omkadering.

Het dko heeft meer dan ooit nood aan een middenkader voor beleidsondersteuning, pedagogische coördinatie, mentorschap, (piano)begeleiding, ICT en zorg.

Daarbij aansluitend verwijst de Vlor naar volgende passage uit zijn advies over de conceptnota dko⁷: 'Een vernieuwde organisatie van het dko stelt ook nieuwe verwachtingen aan de academie. Om de bijkomende opdrachten te kunnen realiseren en coördineren, heeft een academie nood aan bijkomende omkadering. Er is nood aan ruimte voor het voeren van een personeelsbeleid dat het mogelijk maakt om de opdracht van het dko te realiseren, waarbij zowel het welbevinden van het personeel als de inspraakmogelijkheden en werkbaar werk in de organisatie wordt meegenomen.'

4.5.3 Leeractiviteiten op maat

De Vlor ondersteunt de organisatie van leeractiviteiten op maat, die maatregel kadert in de integratie van meer mogelijkheden tot flexibilisering in het aanbod van het dko. De regelgeving over de leeractiviteiten op maat is echter te beperkend. De academies vragen naar meer autonomie bij het aanwenden van de middelen voor de organisatie van die activiteiten. De Vlor vraagt het werken via een gekleurde puntenenveloppe op te heffen en de voorziene middelen te herinvesteren in de reguliere financiering. De academies en de schoolbesturen werken de organisatie van de leeractiviteiten op maat uit. Leerlingen die uitsluitend deelnemen aan leeractiviteiten op maat betalen hiertoe een op Vlaams niveau vastgelegd inschrijvingsgeld.

4.5.4 Betonning van de middelen voor tijdelijke projecten

Er wordt een uitzondering voorzien voor academies die op 1 september 2017 een tijdelijk project intergemeentelijke samenwerking of een tijdelijk project regionale samenwerking organiseerden. Deze academies behouden de extra lestijden voor pedagogische coördinatie die hun volgens de projectvoorwaarden werden toegekend. De Vlor merkt op dat deze definitieve verankering van tijdelijke projecten een ongelijke behandeling inhoudt. Toekomstige projecten kunnen geen beroep doen op een dergelijke bijkomende omkadering. De Vlor vraagt naar het inkantelen van deze middelen in de reguliere subsidiëring/financiering.

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota deeltijds kunstonderwijs](#), 20 oktober 2015.

4.6 Inschrijvingsgeld en bijdrageregeling

De Vlor heeft in dit advies reeds verwezen naar de nieuwe mogelijkheid die voorzien wordt om het inschrijvingsgeld in twee schijven van 50 % te betalen. Deze maatregel kan de toeleiding naar het dko vergemakkelijken maar verhoogt ook de administratieve last van de academie.

Om samenwerking tussen de academies en de instellingen van het hoger onderwijs te stimuleren, vraagt de Vlor dat de uiterste inschrijvingsdatum voor nieuwe leerlingen in een academie, die ook ingeschreven zijn in een instelling van het hoger onderwijs, opgeschoven wordt. Het gaat hier om een uitzonderingsmaatregel voor studenten hoger onderwijs die een opleiding in het dko aanvatten, mogelijks op aanraden van de docenten in het hoger onderwijs, om bepaalde competenties (verder) te ontwikkelen in functie van hun opleiding in het hoger (kunst)onderwijs of de lerarenopleiding.

De Vlor stelt vast dat er geen maatregelen voorzien worden om de ongunstige concurrentiepositie van de Nederlandstalige academies ten opzichte van de Franstalige academies in Brussel te verbeteren.

De Vlor ervaart het als een positieve maatregel dat de inschrijvingsgelden niet meer moeten doorgestort worden en vervolgens als werkingsmiddelen ontvangen worden. Op basis van de controle door verificatie wordt de verrekening tussen ontvangen inschrijvingsgelden en toegekende werkingsmiddelen opgemaakt.

De mogelijkheid van een schoolbestuur om aan de leerlingen bijkomende bijdragen te vragen, moet niet geregeld worden in dit decreet. Indien wel, dan moet dit niet worden beperkt tot cursusmateriaal en auteurs- of reprografierechten.

4.7 Erkennings-, financierings- en subsidiëringsvoorwaarden van academies

4.7.1 Programmatie-, rationalisatie- en afstandsnormen op het niveau van de academie, domeinen en structuuronderdelen

Het voorontwerp van decreet stapt af van het onderscheid tussen wijkafdelingen of lesplaatsen enerzijds en filialen anderzijds, en erkent enkel vestigingsplaatsen. De programmatie wordt toegekend op het niveau van de vestigingsplaatsen en op het niveau van de academie. Voor de vestigingsplaatsen worden programmatie-, rationalisatie- en afstandsnormen vastgelegd. De Vlor ervaart de combinatie van deze normen op het niveau van de vestigingsplaats als nefast voor een dynamische en flexibele werking van de academies. Het inspelen op lokale behoeften en de flexibele organisatie van de eerste graad in de vertrouwde leeromgeving van de leerlingen worden daardoor belemmerd. Daarom pleit de Vlor voor het opheffen van de afstandsnormen.

De Vlor vraagt dat de rationalisatienormen en de programmatienormen voor structuuronderdelen van vestigingsplaatsen berekend worden op niveau van de academie. Bij ontstentenis vreest de Vlor voor het oprichten en het behoud van vestigingsplaatsen. Verder geeft de Vlor aan dat de rationalisatienormen voor de eerste graad moeten verlaagd worden.

4.7.2 Verwerven en behouden van onderwijsbevoegdheid

De Vlor gaat niet akkoord met de bepaling die aangeeft dat een academie onderwijsbevoegdheid op het niveau van een optie of een instrument kan verliezen en vraagt dan ook om die bepaling te schrappen.

4.7.3 Behoud van specifieke regelingen

In de huidige regelgeving is opgenomen dat de rationalisatienormen niet van toepassing zijn op Voeren. In de nieuwe regelgeving, zoals opgenomen in het voorontwerp van decreet, valt Voeren onder de bepalingen voor dunbevolkte gebieden. Dit betekent dat het voorontwerp van decreet normen invoert voor Voeren. De Vlor vraagt dat dit aangepast wordt en dat de huidige regelgeving bestendigd wordt voor Voeren en aangepaste omkaderingscoëfficiënten worden voorzien.

Het voorontwerp van decreet voorziet in specifieke programmatie- en rationalisatienormen voor academies gelegen in dunbevolkte gebieden. De Vlor is van mening dat het voor deze academies moeilijk zal blijven om de vastgelegde normen te behalen en vraagt naar het voorzien in minder scherpe programmatie- en rationalisatienormen en aangepaste omkaderingscoëfficiënten.

De Vlor vraagt om bepalingen op te nemen met betrekking tot de omvorming van vestigingsplaatsen tot academie en de samensmelting van vestigingsplaatsen tot een academie.

4.8 Lokale samenwerkingsinitiatieven tussen academies en instellingen van basis-, secundair en hoger onderwijs

Het voorontwerp van decreet voorziet in een specifieke regeling voor het stimuleren van samenwerking tussen academies enerzijds en instellingen van het basis-, secundair en hoger onderwijs anderzijds. Deze samenwerkingsverbanden dienen verschillende doelen: het versterken van het cultureel bewustzijn en de culturele expressie van de leerlingen in het leerplichtonderwijs; het versterken van het cultureel bewustzijn en de culturele expressie van studenten lerarenopleiding gericht op hun latere professionele activiteiten; het realiseren van een duurzaam netwerk tussen leerkrachten basis-, secundair en deeltijds kunstonderwijs en het toeleiden van leerlingen basis- en secundair onderwijs (in het bijzonder leerlingen uit kansengroepen) naar het deeltijds kunstonderwijs. In de conceptnota dko werd de samenwerking met het hoger onderwijs nog niet vermeld.

De Vlor blijft, zoals vermeld in zijn advies op de conceptnota, overtuigd van de meerwaarde van samenwerking tussen het dko en het leerplichtonderwijs en ook het hoger onderwijs zoals toegevoegd in het voorontwerp van decreet. Kinderen en jongeren leren het kunstonderwijs kennen en worden gestimuleerd om deel te nemen aan het dko. De Vlor heeft in zijn advies op de conceptnota dko opgenomen dat deze samenwerking de eigenheid van de verschillende onderwijsniveaus moet respecteren, rekening moet houden met het pedagogisch project, de visie op professionalisering en de vrijwilligheid en keuzevrijheid van de scholen.

Dit neemt niet weg dat de Vlor de mogelijke win-winsituatie onderstreept van samenwerking en expertisedeling tussen instellingen van het basis-, secundair en hoger onderwijs en de academies van het dko, waarbij de betrokken leerkrachten ervaringen en expertise over de eigen aanpak uitwisselen en leren van de aanpak van de anderen. Dat gebeurt vanuit een gelijkwaardige positie.

Specifiek wat het basisonderwijs betreft, benadrukt de Vlor dat de samenwerking met het dko gekaderd moet worden binnen de missie van het basisonderwijs: de brede vorming van kinderen. Ook de geïntegreerde werking van het basisonderwijs vormt een belangrijk uitgangspunt. Concreet formuleert de Vlor volgende aandachtspunten voor de samenwerking tussen het dko en het basisonderwijs:

- muzische vorming in het basisonderwijs heeft een eigen invulling, die verschilt van de invulling die er in het dko aan gegeven wordt. Samenwerking kan gericht zijn op het prikkelen van leerlingen en leerlingen stimuleren om te participeren aan het dko.
- de geïntegreerde werking is onlosmakelijk verbonden met de keuze voor klas-of groepsleraren. De Vlor is tegen de introductie van bijkomende bijzondere leermeesters in het basisonderwijs.

Voor een mogelijke inhoudelijke invulling van de samenwerking met basis- en secundaire scholen verwijst de Vlor naar het project 'Cultuur in de spiegel'.⁸

Samenwerking met het hoger onderwijs kan gericht zijn op de muzische vorming van de studenten van de lerarenopleidingen, binnen het hoger kunstonderwijs kan het dko een partner in het ontwikkelen van bepaalde artistieke vaardigheden.

Naast het prikkelen van leerlingen, kan de samenwerking tussen het dko en het leerplichtonderwijs de instroom van leerlingen in de academies bevorderen. Leerlingen uit kansengroepen kunnen hierbij bijzondere aandacht krijgen. Toch benadrukt de Vlor dat ook andere drempels moeten weggewerkt worden om verdere deelname aan dko te bevorderen. Hierbij denkt de Vlor aan financiële drempels of drempels die te maken hebben met de afstand tussen het aanbod en de leef- en leeromgeving van de kinderen.

De Vlor is bezorgd over de beperkte duurtijd van drie jaar terwijl een duurzame, structurele samenwerking tussen instellingen van de verschillende onderwijsniveaus beoogd wordt. Ook maakt de verhouding tussen het aantal academies enerzijds en het aantal basis- en secundaire scholen anderzijds een dekkende, structurele samenwerking niet mogelijk. De Vlor vindt het belangrijk om via een structurele samenwerking zoveel mogelijk kinderen en jongeren toe te leiden naar het dko.

De modaliteiten van de aanvraag- en gunningsprocedure worden geregeld via een besluit van de Vlaamse Regering. Het is momenteel niet duidelijk aan welke criteria een aanvraag tot samenwerking moet voldoen en op basis van welke criteria projecten gericht op samenwerking zullen toegekend worden.

De mogelijkheden die de Vlor vraagt voor een meer flexibele organisatie van het dko, kunnen ook ingezet worden om samenwerking met de andere onderwijsniveaus te realiseren, bv. het opsplitsen van lestijden, een flexibele regeling voor het oprichten van vestigingsplaatsen in scholen en het verlaten van de uiterste inschrijvingsdatum voor studenten van het hoger onderwijs.

⁸ <http://canoncultuurcel.be/cultuur-de-spiegel-inleiding>

De Vlor geeft aan dat er ook andere mogelijkheden voor samenwerking kunnen gecreëerd worden, onder meer via een inkanteling van de voorziene middelen in het reguliere financieringsmechanisme van de academies en het voorzien van een kwaliteitskader waaraan samenwerking tussen academies en instellingen van andere onderwijsniveaus moet voldoen. Op die manier wordt een omslachtige aanvraag- en gunningsprocedure vermeden, kan er flexibeler ingespeeld worden op lokale noden en opportuniteiten tot samenwerking en kan elke academie een samenwerkingsverband aangaan.

De Vlor vindt dat het ook mogelijk moet zijn dat middelen van de andere onderwijsniveaus worden ingezet om de doelstellingen van deze samenwerking te realiseren.

4.9 Overgangs-, opheffings-, wijzigings- en ingangsbepalingen

Zoals hoger vermeld in 3.2.5 is voor de opstart van de 1ste graad in het domeinen Muziek en Woordkunst-Drama geen subsidiëring/financiering voorzien. Vanaf 1 september 2018 moet de academie dit realiseren met het lestijdenpakket op basis van de telling van 1 februari 2018. In het domein Muziek starten op 1 september 2018 ook alle leerlingen van het eerste jaar van de 2de graad met instrument, terwijl zij nog niet geteld zijn in het voorgaande schooljaar. Dit leidt tot een aanzienlijke belasting van het lestijdenpakket. De Vlor vraagt om hiervoor de nodige overgangsmaatregelen te voorzien met ingang van 1 september 2018. De ingeschreven overgangsmiddelen zijn nu pas voorzien vanaf 1 september 2019.

Reinhilde Pulinx
secretaris Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Griet Mathieu
voorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren